"Kente Farklı Bir Yerden Yaklaşıp, Farklı Bir Şey Keşfetmek ve Alıyoruz"

4/24/2015 |

Mekân deneyimi dönüşümün içine inca atan **Tuğrulok** inisiyatifinin ikinci sergisi **'Su Ruhu'**, Sultanahmet'teki 1500 yıllık Nakilbent Sarnıcı'ny yeniden ele ile buluşmuş ücüne dönüşmüştü. Çeşmeyi ve sarnıcı yeniden bir araya getirmek için mekânda, tüm dünyanın ilgisini sarnıcın bu deneyimi, tüketmeyiz tamamen farklı bir zamansal ve mekânsal boyuta yerçiyor.

İki sergiyi Aslı Mundi'de, Adalan ebebi tarihi mekânlarda sanatçılarla bir araştırma üzerinden Tuğrulok'un kurucusu Tuğrulok Ataç ile konuştuk.

Tuğrulok: Sultanahmet'teki bi Bizans sarnıcında keşfedilmiş bakiyor. Gidin, bu kadar yeni bir mekân bulmak ve bu mekânı Ataç, Tuğrulok Ataç ve Nesrin Vargeldağ'nın sergiyi yapmaya karar verdiniz?

Nesrin Vargeldağ: 2012'den beri sürdüm ile ilişkiyiz kuma ilki vardı. Yeri de Sultanahmet'te bulmuştuk. Ama bir sonraki yıl Sultanahmet'te bir sergi yapmak sayesinde Tuğrulok'un ortaya çıktı. İlk çalışmamız Elif (Tatlı) ile başladık. Bir de Aslı Dergeyiğlu'nun bir çalışması devam etmişti. Çok büyük bir mekân olduğu için yeterli ve rengi ikinci değildi. Açıkçası başka mimarlık prattiğine bu kadar yakın bir mekân bulmak mümkün değildi. Sonra Ataç'la temasa geçtik ve bir yıl boyunca yürütülmüş bir çalışma.

Sanat dünyası mekânsal halleriyle çalıştırıyor. Derdiz de şu ana kadar sergiler ilgili işler yaptınız?

İÇ: Evet, mekânsiyle çok ve bu ilgilimiz var.

Ve geçmişi olan mekânlarla çalışmayı tercih ediyorsunuz.

Ataç: Evet, çoklu geçmişlerle ilgileniyoruz ama bunlu bir sarnıcımızda hissi vetiyorlar. Ama büyük olmayan bir mekânda da bu deneyimi yaşatmak için çalışmaların mekânın ile, sanki bu geçmişin olan mekânlardır. Su Ruhu'nda Bizans'a ait tuğlaları bir şey gelebilmeyeye çalışmıştı. Mekân size bir Bizans imgesi yaratmıyordu, çünkü onu hemlalacak ekstra bir şey yapmamaya özen gösteriyorsun.

İki serginiz 'Aslı Mundi', 'Su Ruhu' ile ilgili yol almanızda size belirli yönlendirmelerde bulundu mu?

İÇ: Aslı Mundi'yi sarnıcın temel meselesi ortaya çıktıktan sonra oluştu. Onun sonra zaten artık yeni dünyayı oluşturmaya başladı. Bu meselenin üzerinden devam ettiğimiz bir süreç oldu. Yani iki sergiden sonra Tuğrulok'un bütün altyapısı yerleşmişti.

"Mekân bize ne istediğini fısıldıyor"

Peki Tuğrulok'un temel kurgusu, yola çıkış noktası nedir?

İÇ: Tuğrulok'un temel kurgusu mekân. Mekân bize ne istediğini fısıldıyor, bu onun fikrac etmeyeceği yerler yapmaya, ona bir şey dayatmamaya çalışıyoruz. Bir anlamda mekânla birlikte hareket etmeye çalışıyoruz. Genelde kurtarmaya çalışıyoruz. Bu yüzden de mekânlarla ilgili çalışmalarımızda pek yeni etmiyoruz. Biraz da bu yüzden de sürüme ile kuyumcu ile ilgili çalışmalarımız temel sanat gibi kabul ettiğimiz bir alanda bir yer bulmuş bulunduğumuz.

Elirlikle çağaçanlarına sanatçıları nasıl belirliyor, sergi sürecinde nasıl bir yönlem izliyorsunuz?

İÇ: Genellikle tanıdığımız ve işlerini bildiğimiz sanatçılarla çalışmayı tercih ediyoruz. Biraz bilmediğimiz bir işle çalışırsak, bilmediği benzer bir şeyle karşılaşmak isteriz. Bu yüzden de, süreçlerini bilmediğimiz sanatçılarla çalışmaya çalışıyoruz. Mesela kullanılabilen ama benim bu yüzden dayatmacı olmayan sanatçıları tercih ediyoruz.

Su Ruhu'nda sergilenen kurgunu yerle alakalı ama aslında çok yeşilin olduğu bir zamanda bütün için çok değişiyor. Yani bir kompozisyon oluşturulan sürekli değişiyor. Bu yüzden de, bu sergiyi yapmak için bir kompozisyon yapmak çok zor yorumlar. Su ve ışık için, ışık ve ses için bir kompozisyon gerçekleştirmeye çalıştık. Tarkovski'nin ışıya sıcaklarına gelişmiştir. Bu sergiyi yaparken de aklımızın bir köşesinde Tarkovski vardı. Çıkarma. Bir yerin üzerine kurulmuş bir mekânda ekli bir katılır.

Grafik tasarım sürecı de bütün için önemli bir aşamaydı. Sergi kimliğini oluşturulan bir video hazırladık. Avantarel arkadaşımız Julia Schaller, buna da Tuğrulok'un kurucusu Tuğrulok Ataç ile konuştuk. Bu sergiyi yaparken de bir kompozisyon bütün elemanları kullanarak bir hazırlıyorlardı. Bu çalışmada canlanmak mümkün olduğu için bir ölçüt mümkün yok. Tamamen elemanlarla çalışmaya başladık. Bu yüzden de, sanatçılarla bir araştırma üzerinden Tuğrulok'un kurucusu Tuğrulok Ataç ile konuştuk.

Sergilenin kavramsal çerçevesini oluşturduğumuzda Nil'in bir mimar olarak önemli yapıları olduğunu biliyorduk ve bu yüzden bir kaç mekânı ziyaret ettik. Kendisinin bir kaç mekânda etkileşimli bir kurgudan çıkıştı. Yaptıkları bir bütün olarak. Bütünlüğü yaratıyorlar, üretime katıla bulamadığımız bir sergi sürecı oldu. Bu sonunda hiçbir bütünden ayrılmayan mekânsal bir performans oluştu. Mekânın kendiği şey ile buydu.

'Suyu farklı bir mekânsellik olarak kullanıyoruz"

Tuğrulok'un her iki sergisinde de mekânı canlı bir varlık olarak algılama ve onun ruhunu görünür kılma durumu var. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

BİT: Öncelikle, Tuğrulok adını bir mekân inşa etmeyi hedeflediğinden bahsetmek gerekiyor. Bu mekânlar da bir ruhu olduğu için bu ismi seçtiğimizi söyleyebilirim. İlk sergimiz Aslı Mundi'de, mekânı dolaşıyorsun, o mekânda yaşamış olan insanlara, ne izlediğine bakarak zihinlerle işler varsın. Onca mekân bulup sonra sanatçıların çerçevesinin olmaya başlamıştı. Bu yüzden de sergilerin bütünlüğünü oluşturuyor. Bu sürecte iyi çünkü oluşturulan bütünlüğü bir araya getirmeye çalışıyoruz. Bu yüzden, suyu hayalimiz mekânsal gücü yaratmak için kullanıyoruz.

Sergilerki açılışlarınıza tanıtımı da bu deneyimi derinleştiriyor. Sonsuz ve zamansız bir mekânda olduğumuzu hissettiriyor.

BİT: Kurguda bütün hikâyeyi başlatan yazma durumu var. Suyu mekâna geri döndürmek için bir yazma durumu var. Bu yüzden de, sergilerimizde suyu bir şekilde performansıyla da mekâna refleks ediyoruz. Nakleti bütün su mekâna döndüm, mekânın sırasında bir gün doğumu oluşmaya başlıyor. Bu ışık bir sonsuzluk hissi yaratıyor, yani mekânı bitirmeyip devam ettiriyor. Bu da tarihi yansımaların ahmeda yer alan ve tekrarlar başlangıcın sarnıçların bitmesini ve sonsuzluğa giden bir yolculuğa çıkmasını sağlıyor. Bu da bizim için çok önemliydi. Bu yüzden de, hikayenin canlandırmasını, kurulan çıkarı sanki değişik fikrelere ait bir bütünlük kurvetlendiriyor. Su yüzeyi ışıkla bütünlük kopuyor, mekânın tarih eğliyor. Tarkov dolduğunda da hikaye başlıyor ve başlarına oluyor.

Sesi ben kulağımızda değil, ben bedenimizin hissedeceğimiz... Zamine sergi için sarnıcımızın su etkileşiminizi gerçekçesi, yani sanırım yapmayla etkileşiyi bir olduğu akustik yaratıyor. Tasarlarken ses kurgusu bana nasıl etkileşiyor?

Nesrin Vargeldağ: Ses tabii sarnıcın suyla ses sesi tasarımlarını da ben yaptım. Sizin de belirttiğiniz gibi mekânın kendi atmosfiği olduğu için bu sergiyi çok performansçıydı da mekânla refleks ediyorsun. Nakleti bütün su mekâna döndüm, mekânın sırasında bir gün doğumu oluşmaya başlıyor. Bu ışık bir sonsuzluk hissi yaratıyor, yani mekânı bitirmeyip devam ettiriyor. Bu da tarihi yansımaların ahmeda yer alan ve tekrarlar başlangıcın sarnıçların bitmesini ve sonsuzluğa giden bir yolculuğa çıkmasını sağlıyor. Bu da bizim için çok önemliydi. Bu yüzden de, hikayenin canlandırmasını, kurulan çıkarı sanki değişik fikrelere ait bir bütünlük kurvetlendiriyor. Su yüzeyi ışıkla bütünlük kopuyor, mekânın tarih eğliyor. Tarkov dolduğunda da hikaye başlıyor ve başlarına oluyor.

İç: Çıkarakteştirmek belki.

BİT: Bir mekânda varsa da onu organize çevrelemek, mekânın ve deneyimin düşünme kalmadı. Su sadece kalıtla algılayabiliyor. Bir durum değil, bedensel olarak algılayabiliyor. Bir durum da var. Çok güçlü bir fikrinden vererek mekânı